

Noties
in uw agenda:
op zaterdag 23 maart
de Algemene Ledenvergadering
in Brussel!

AHOJ!

Twee moren ondersteunen een
balcon van het Morzini Paleis
(tegenwoordig de Roemeense am-
bassade) in de Nerudova straat in
Praag.

Ledenbrief van de

Vereniging Vrienden

Nederland - Tsjechië & Slowakije

COLOFON

Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter
Antoniuslaan 33, 3341 GA Hendrik Ido Ambacht
Tel. 078-681 2603

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag
Tel. en fax 070-325 8679

A. den Boogert penningmeester
Postgiro rek.nr. 379543 t.n.v.
Ver. Vrienden Nederland-Tsjechië & Slowakije
Tel. en fax 010-420 5581

mevr. M. van Dorst G.P.A. Schöpping
G. Molenaar mevr. H. Sugito
C. Oostveen J. Vrijhof

Redactie Ledenbrief:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer tel. en fax 070-325 8679
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

Mevr. H. Sugito J. Vrijhof
J. Sugito J.F.E. Wallin
mevr. J. van Unnik

Ledenadministratie:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

GTSM (Genootschap voor Tsjechische en Slowaakse Muziek):

Hans Wallin (voorzitter) tel. 070-327 8706
Prins Bernhardlaan 21, 2264 CA Leidschendam

Wim Brandse
Jacques de Coe

Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio tel. 020-679 1423
Rotterdam: A. den Boogert tel. 010-420 5581
Den Haag: L.M.A. Marcus tel. 070-368 3918

V.N.T.S.-Filmdienst:

K.L. Thio tel. 020-679 1423
Van Baerlestraat 59, 1071 AR Amsterdam

Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-390 1190

Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 078-681 2603

- 2 -

De VNTS heet haar **nieuwe leden** van harte welkom!

- 19/1 Fam. W. van Dalfsen,
Genemuiden
19/1 Fam. Steenbeek, Nijverdal
24/1 Dhr. H.W. van Asten, Amsterdam
24/1 Dhr. F.J. Zweers, Frenštát p.R.,
Tsjechië
1/2 Mevr. P.C. Troost, Amersfoort
1/2 Fam. L.A. Smallenbroek,
Wildervank
1/2 Fam. D. Kannegieter, Zandvoort
1/2 Mevr. H. Visser, Praag, Tsjechië
1/2 Fam. J.P.F. Toor, Nijensleek
1/2 Mevr. M.J.P. Hanusch, Waalre

Leden en donateurs ontvangen gratis het verenigingsblad 'AHOJ'.

Uit het huishoudelijk reglement:

Lidmaatschap

Aanmelding als lid/donateur van de vereniging kan uitsluitend geschieden door een aanmeldingsformulier geheel ingevuld en ondertekend aan het bestuur te doen toekomen.

Zodra de contributiebetaling door het bestuur is ontvangen, ontvangt het lid een lidmaatschapskaart voor het lopende verenigingsjaar.

De leden zijn verplicht de contributie over enig jaar voor 1 maart van dat jaar te voldoen op een door het bestuur aangegeven wijze.

Indien een lidmaatschap na 30 juni van enig jaar ingaat, is het betreffende lid over het nog resterende gedeelte van dat jaar slechts de helft van de geldende jaarcontributie verschuldigd, met dien verstande dat bij toetreding als lid in november of december over het dan lopende jaar in het geheel geen contributie verschuldigd is, mits de contributie over het volgende jaar wordt voldaan.

Indien en zolang twee of meer leden hetzelfde woonadres hebben, bedraagt de contributie voor hen te zamen anderhalf maal de contributie voor een lid, mits geen aanspraak wordt gemaakt op toezending van meer dan een exemplaar van het verenigingsorgaan en andere publicaties van de vereniging aan het gemeenschappelijk woonadres.

Het lidmaatschap eindigt door opzegging door het lid, door het overlijden van het lid of door roeyement van het lid door de algemene ledenvergadering. Opzegging kan slechts schriftelijk geschieden, uiterlijk twee maanden voor het einde van een verenigingsjaar.

VAN DE VOORZITTER

Eergisteren hoorde ik "op het nieuws" dat Olga Havlová overleden is.

Daar kijk je van op!

Heel onverwacht kwam het bericht niet; een week of wat eerder ging het gerucht van haar dood al rond.

Zij was nog maar 63 jaar. Gestorven aan een ernstige ziekte, thuis, zo kwam het bericht.

Olga Havlová had een plaats naast Václav, ook toen hij President was. Er zijn echtgenoten van presidenten die dat niet hebben of die een halve plaats hebben, zoals onlangs bleek, of die een veel te grote plaats innemen.

Wat weet ik van haar en wat maakte haar bij velen sympathiek? Uit "Brieven aan Olga" komt indirect een vrouw met een eigen identiteit naar voren. Een dappere vrouw, ongecompliceerd, houdt er een eigen mening op na, verkeert graag met vrienden, heeft een hekel aan schrijven.... In de 40ste brief van Václav staat een reactie op de 15de van Olga....

Ik vermoed dat zij een heel praktische vrouw was die in geen geval de publiciteit zocht maar toch zeer sociaal bezig was.

Wat jammer, dat zij nu gestorven is. Wat zal het een gemis zijn voor haar man. Mensen met hun eigen identiteit kunnen het complement van elkaar zijn. Het zou best eens kunnen dat dat met Václav en Olga het geval was.

Daar dacht ik aan toen ik weer in "De Brieven" las. Natuurlijk doe ik aan inlegkunde en met grote zekerheid schrijf ik deze woorden niet neer. Wel zeker is, dat zij de rollen, die zij moest spelen - en die waren zeer verschillend - niet gekozen heeft. En dan ben je de vrouw van een dramaturg.....

Uit de lectuur blijkt duidelijk dat Havel in de jaren van scheiding zijn vrouw smartelijk miste, haar zorg en omgang eigenlijk niet kon ontberen.

Herhalen de gevoelens van destijds zich nu in hem? Gevoelens waarvan hij zei "...ten minste niet meer dan dat ik gewoon alles intensiever beleef en voor alles op de een of andere manier een hogere prijs moet betalen".

Wat betekent het echtpaar Havel eigenlijk voor ons? Zij waren een voorbeeld van moed en echtheid, in hun verschillend zijn een eenheid. Eigen identiteit vóór en boven alles. Jammer dat haar een leven ná het president-zijn van haar man niet gegund is. Een gaaf bestaan had het kunnen zijn.

Wat gaat er om in het hoofd van de President? Havel schreef uit de gevangenis, en ik ben zo vrij het citaat in een andere context te plaatsen: "Mij staat waarschijnlijk een grote kom bitterheid te wachten. En die moet ik zelf leegdrinken, daar is niets aan te doen, daar kan niemand me mee helpen. Maar ik zal het wel redden. Jij moet je daar niet door laten deprimeren".

En tenslotte:

"Informatie van buitenaf zal me niet helpen bij het vinden van een antwoord. Dat soort informatie bestaat niet. Een antwoord - een positief antwoord kan ik uiteindelijk alleen maar in mezelf vinden, in mijn geloof, in mijn hoop. Tegenover wie of wat moet je in deze wereld verantwoording afleggen? Waar moet je je op richten? Waar ligt de laatste horizon van iemands handelen, waar ligt het absolute vluchtpunt van alles wat je doet.....?

Einde citaat, ten onrechte. Lees verder op bladzijde 63 wanneer u daartoe in de gelegenheid bent.

Ik heb verdriet over de dood van Olga Havlová.

Arie Hoogstad

VAN HET BESTUUR

Het jaarlijks terugkerend *evenement* is de *Algemene Ledenvergadering*, eind volgende maand. Maar het bestuur is al weken bezig zich voor te bereiden op dit evenement. Alle paperassen, zoals jaarverslag, notulen, financieel verslag en agenda moeten op tijd gereed zijn. Het is telkenmale weer de vraag: hoeveel leden/donateurs melden zich aan?

Datzelfde geldt voor onze VNTS-reis eind april, waarvan op dit moment (2 febr.) nog veel vaag is. Het lijkt nu een verrassingstocht. Spannend!

De penningmeester heeft al enkele contributiebetalingen ontvangen van supersnelle leden.

Bij het secretariaat kwamen enkele opzeggingen binnen; nou, die zijn ruimschoots op tijd want met moet vóór 1 november opzeggen. Ondanks het feit dat de contributieverhoging met f 5, = p.p. reeds enkele malen in 'Ahoj' ter sprake is geweest, schijnt men zich dat nu pas te realiseren. Op pagina 2 - met de kleine lettertjes, anders kon het er niet op - staan de belangrijkste punten uit de Statuten afgedrukt. We voegen er hierbij nog aan toe dat het verenigingsjaar gelijk loopt met het kalenderjaar.

Na 1 maart worden de aanmaningsbrieven verzonden aan degenen die dan nog de contributie/donatie niet hebben betaald (adm.kosten f 2,50). Gebeurt er dan nog niets, dan wordt het betreffende lid/donateur geschorst waarna op de eerstvolgende algemene ledenvergadering tot roeyement van wanbetalers wordt overgegaan.

Het valt niet mee om deze regels neer te schrijven maar duidelijkheid gaat voor alles. Vereniging en leden moeten zich beiden aan hun verplichtingen houden. Zo blijf je goede vrienden.

De VNTS is trots en zuinig op haar grote vriendenkring.

H.G.B.

=====

VAN DE REDACTIE

De kop is eraf - nog net op tijd - we leven alweer in de tweede maand van het nieuwe jaar.

Wat kunt u in deze 'Ahoj' verwachten? Welnu, er is een aantal evenementen te melden. Op de eerste plaats natuurlijk onze Algemene Ledenvergadering; het programma daarvan kunnen we nu verklappen.

Rond de paasdagen maakt het beroemde jongenskoor "Boni Pueri" uit Hradec Králové een tournee door Nederland. Zie daarvoor de rubriek "Muzikale Noten". In dezelfde rubriek het persbericht van Amatinka over een opmerkelijk concert.

De rubriek "Van en Over" herbergt weer gevarieerd nieuws. Ooit gehoord van het *kampioenschap goudwassen*? Het bestaat echt (!) en vindt dit jaar plaats in Tsjechië.

Het omvangrijke portret dat Peter Krug ons zond, bewaren we lekker voor het maartnummer want Jan Vrijhof heeft zich gestort op het doen en laten van Vojtěch Preissig. Nu eens een ongenummerd portret.

Er zijn enkele fraaie tentoonstellingen te bewonderen ("Wat het oog streelt") en de bijdrage van Hans Wallin zoekt u tevergeefs bij de afdeling muziek. Zijn inzending vindt u terug bij "Van en Over".

Het "Van de leden" blijft, evenals de vorige keer, leeg. Alle bijdragen voor deze 'Ahoj' zijn van u welbekende schrijvers. Het is weer een volle ledenbrief.

Veel leesplezier!

Hennie van der Burg

=====

EVENEMENTEN

Jaarvergadering

De jaarlijkse Algemene Ledenvergadering vindt ook dit jaar weer plaats in het v/d Valk-motel Breukelen te Breukelen. Gemakkelijk te bereiken want de trein stopt er voor de deur en het ligt bezijden de snelweg Utrecht/Amsterdam (A2), afslag Breukelen.

Vanaf 10 uur op zaterdag 23 maart a.s. begroeten wij onze leden en donateurs met een kopje koffie. Van 10.30 tot 12.00 uur vergaderen wij, waarna er nog een kopje koffie genuttigd wordt. Dan is het de beurt aan ons lid drs. Rudolf Kooijman; hij zal een lezing geven over zijn ervaringen als professioneel tolk-vertaler. Hij is gespecialiseerd in het Slowaaks, Tsjechisch en Russisch. Rudolf Kooijman is eigenaar van het (ver)taalbureau Tatra in Gouda. We geloven zeer zeker dat de heer Kooijman u met zijn anekdotes zal vermaken.

Om 13.15 uur schuiven we aan om gezamenlijk de lunch te gebruiken. Wij vragen hiervoor een eigen bijdrage van f 10,- (bij entree te betalen), de VNTS betaalt het resterende bedrag. Wel moeten wij ruim voor de 23ste maart het aantal lunches bestellen. Achterin dit blad drukken we een strookje af waarmee u zich kunt opgeven voor vergadering en lunch. U mag (om het blad niet te beschadigen) zich ook op een andere manier melden, schriftelijk, telefonisch of per fax. Tel./Fax: 070-325.86.79.

Om 14.30 uur start het middagprogramma. Onze "commissie Jaarvergadering" koos voor de "Drie Donken Blaaskapel" uit Den Dungen. Zij schrijven:

Veel muzikliefhebbers met een hart voor temperamentvolle en sfeervolle blaasmuziek vinden hun weg naar de Drie Donken Blaaskapel. Al 30 jaar hebben de "Drie Donken Blaaskapel" in binnen- en buitenland deze muziek vertolkt. Al die tijd onder de bezielende leiding van Ad van der Bruggen. Hij werkt samen met zijn muzikanten aan het verwezenlijken van de doelstelling van de koninklijk erkende vereniging nl. het beoefenen van instrumentale en vocale volksmuziek uit Tsjechië, Slowakije, Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland.

De vereniging zet zich in voor het zoeken naar en uitvoeren van nieuwe en onbekende volksmelodieën. Door de interesse voor de volksmuziek zijn intussen vele buitenlandse contacten ontstaan. Tsjechische componisten als Blahoslav Smisovský, Frantisek Manas, Josef Konecny en Ladislav Kubeš zijn mensen waarvan veel muziek wordt gespeeld en waarmee nog immer contact is.

De "Drie Donken Blaaskapel", een garantie voor gedegen, sfeervolle en veelzijdige blaasmuziek met steeds de nieuwste composities uit het land van herkomst.

Om 17.00 uur zit het er al weer op en moeten we elkaar groeten.

Tot ziens op zaterdag 23 maart in Breukelen!

H.G.B.

VAN EN OVER TSJECHIË EN SLOWAKIJE

Uit de knipselmap

Tijdbom

In Tsjechië is veel rumoer ontstaan over de bouwkundige staat waarin vele van de duizenden flatgebouwen, die vooral in de grote steden tussen 1950 en 1990 zijn verrezen, zich bevinden. De fantasieloze architectuur was al een minpunt, maar hoefde op zich nog niets te zeggen over de bouwkundige- en installatietechnische kwaliteit. Helaas is daar ook van alles op af te dingen, zo is gebleken, en in de Telegraaf van 22 december jl. werd daarover een en ander onthuld.

Volgens de schrijver gaat het met name over de woonkazerne-achtige gebouwen met in totaal zo'n anderhalf miljoen woningen die met paneelconstructies in elkaar zijn gezet en die, afgeleid van deze bouwwijze, de naam "panelaky" hebben gekregen. De laatste jaren zijn bij deze "panelaky" allerlei ernstige gebreken aan het licht gekomen. Misschien was dat al wel eerder het geval, maar werd het toen minder opportuun gevonden er veel drukte over te maken. En ook nu nog zijn er ambtelijke instanties die de gerezen problemen liever maar negeren en wegschuiven. De Telegraaf-journalist zegt althans met zijn vragen van het kastje naar de muur gestuurd te zijn. Waarschijnlijk omdat een deugdelijke renovatie van de onder meer door betonrot, lekkende leidingen en constructiefouten aangetaste hoogbouw gigantisch veel geld zal kosten en forse huurverhogingen nodig gaat maken.

Tenslotte blijkt een wethouder van het Praagse gemeentebestuur bereid te zijn openlijk over de moeilijkheden te praten. De 30-jarige bestuurder, Tomas Szennai geheten, noemt de toestand waarin vele gebouwen verkeren "een tijdbom". Volgens zijn schatting zijn alleen in Praag al bijna een half miljoen mensen in steeds bouwvalliger wordende "panelaky" gehuisvest. In sommige gebouwen zijn enkele verdiepingen ontruimd, in andere mogen de bewoners niet meer op de balkons komen. De gemeente zit ook met het probleem van de slechte isolatie. Zolang de energie goedkoop was werd dat zo goed

mogelijk ondervangen door hard te stoken. Maar voor die energie wil men naar marktprijzen toe en dan wordt het noodgedwongen royale stookgedrag voor velen onbetaalbaar.

Een andere narigheid noemt Szennai de eeuwige lekkages. De platte daken willen nog al eens lekken en volgens hem is men er al die jaren niet in geslaagd dit afdoende te verhelpen. Momenteel is de oplossing het aanbrengen van schuine daken. De resultaten lijken gunstig en het uiterlijk van de gebouwen gaat er ook nog op vooruit. Alleen de kosten zijn haast niet op te brengen. Zolang de huren van de gemeentewoningen min of meer bevroren zijn (door de rijksoverheid in het kader van de loon- en prijspolitiek) zijn die kosten niet te dekken, temeer waar de eertijds bestaande subsidies zijn afgebouwd.

De wethouder zegt zich te ergeren aan het feit, dat lang niet alle bewoners meer op lage huren, zoals van de "panelaky", zijn aangewezen en dus ongerechtvaardigd een soort privé-douceurtje krijgen in de vorm van lage woonlasten. Hij is bang dat door het gebrek aan genoeg renovatiebudget alles nog verder zal verloederen. Zelfs bij een rigoureuze aanpak denkt hij dat het wel 15 jaar kan duren voor de "panelaky" er weer een beetje gezond bijstaat. Sommigen zien in sloop en nieuwbouw een betere oplossing. De wethouder vindt dat geen optie, want hij ziet niet waar de verdreven huurders onderdak moeten vinden.

Volgens de Telegraaf is het al mooi dat in Tsjechië de problemen althans onderkend gaan worden. Elders in het voormalige oostblok is het nog niet eens zo ver. Veel flatwoningen zijn even slecht als in de Tsjechische steden, zo niet nog slechter, maar daar wordt zelfs niet gewaarschuwd afbrokkelende balkons te mijden, zo zegt de krant.

Uit de ČSA-Review

Zoals elke zichzelf respecterende luchtvaartmaatschappij heeft ook ČSA (České Aerolinie a.s.) een eigen blad, waarmee de passagiers zich onderweg bezig kunnen houden. In dat blad vertelt een zekere Karel Kyncl hoe hij zich op een reisje naar Londen bezig heeft gehouden met het raden naar de nationaliteit van zijn medepassagiers, aan de hand van hun kleding. Maar hij had daarbij de plank nogal eens mis geslagen. Iemand die volgens zijn mening zeker een belangrijke zakenman van Britse huize zou zijn, ontpopte zich bij navragen als een huisschilder uit Oost-Bohemen. Een chique uitziende, verveeld kijkende, jeugdige dame zou volgens Karel Kyncl zeker een bereisde Parisienne zijn of misschien zelfs wel in het mondaine Monaco thuishoren. Toen ze bij aankomst op het Londense vliegveld Heathrow een douanekaart voor niet EU-reizigers moest invullen zag de verslaggever een Tsjechisch paspoort tevoorschijn komen. De "bereisde" dame bleek een Tsjechische te zijn, die voor de eerste keer in haar leven naar het buitenland ging. En er was ook nog een reiziger, die de waarnemer meende te moeten inschatten als iemand uit de binnenlanden van de Ukraine. Helaas, weer mis, de brave ziel onthulde dat hij een hoogleraar aan de universiteit van Oxford was.

Terug in Praag, zo deelt Karel Kyncl mee, kreeg hij een vergelijkende studie over het uitgavenpatroon in een aantal landen onder ogen. Daarin het bericht dat "de" Engelsen het minst aan kleding besteden, de helft van wat men in Italië doet. En ook aan voedsel en drank geven "de" Engelsen weer het allerminste uit, minder nog dan de zuinige Nederlanders. En dan gaat onze Karel gauw weer op eigen ervaring over. Hij meldt de lezers van ČSA-Review, dat hij nog al eens een bezoek aan Naarden heeft gebracht en bij die trips zeker een half dozijn keer met Nederlandse vrienden uit eten is geweest. En wat gebeurde dan elke keer? Aan het eind van de maaltijd verscheen de ober, keek de Tsjechische gast opmerkelijk oplettend aan en meende dat deze als enige niet-Nederlander van het gezelschap wel niet genoeg zou hebben gehad aan de normale Nederlandse porties.

Laatstgenoemd thema werkt Karel Kyncl dan ook nog verder uit met een verhaal over de ober in een Duits autobaanrestaurant die, als hij merkt dat de net binnengekomen bezoeker een Tsjech is, opgelucht zegt: "Oh, ik dacht dat u een Nederlander bent" en de vraag waarom dan wel beantwoordt met: "Weet u wat de NL op al die Nederlandse auto's betekent? Nur Limonade! (Alleen maar limonade). Ze bestellen alleen limonade en daarbij een leeg bord. Daar leggen ze de meegebrachte kaas op. Ik ben blij dat u een Tsjech bent!"

Dat weten de passagiers van ČSA dan ook weer. De zich Anglofiel noemende Kyncl heeft zijn frustratie over het zuinige eetgedrag van zijn geliefde Engelsen weggeschreven door een Duitse ober te citeren. Maar als hij nader in de statistieken is gedoken ontdekt hij toch nog een lichtpuntje over het volk aan de westzijde van de Noordzee. Dat blijkt een veel mooiere plaats op de ranglijst in te nemen als het om het kopen van onderkleding gaat. Hoe het in deze met de Tsjech en de Nederlanders gesteld is krijgen we niet te horen. Misschien in een volgende ČSA-Review als Karel Kyncl nog eens bij het autobaanrestaurant is langs gegaan.

De Tsjechische media

In de Tsjechische Republiek verschijnt sinds december 1995 onder de naam Czech Business Journal een Engelstalig maandblad dat zich, zoals de naamgeving al aangeeft, wil richten op vooral economisch nieuws. In het colofon staan meer Engelse dan Tsjechische namen. De engelse namen horen, zo blijkt, vooral bij Amerikanen en de meeste Tsjechen hebben lange tijd aan de overkant van de oceaan verbleven.

Bij de advertenties domineren (vooralsnog?) de internationale firma's. Zo is de 36e en laatste pagina geheel een ABN-AMRO-aangelegenheid en vooral gewijd aan de opening van een kantoor in Brno.

In de rubriek Media & Marketing een bericht over het in Tsjechië uitermate populaire TV-station Nova, geleid door de Amerikaanse mediagroep CME. In het derde kwartaal van 1995 is de kijkdichtheid gestegen tot 71,2%, nadat in het kwartaal daarvoor al de 70% was gehaald. De zender ČT 1 en ČT 2, in Nederlandse termen de publieke omroepen, moesten het doen met resp. 20,6 en 3,0%, een absoluut laagterecord tot dan. Ook kleine regionale "commerciëlen" wisten winst te boeken.

Boven het artikel de kop: TV Nova is europe's hottest star en verderop de mededeling dat de heetste ster het beste marktaandeel heeft van welk TV-station in Europa dan ook. Over de programma's geen woord. Czech Business Journal is tenslotte een economisch en financieel blad.

Met betrekking tot de radio dezelfde trend. Het commerciële station Frekvence 1 is ook hier lijstaanvoerder geworden (15,7% marktaandeel) en heeft Czech Radio 1 naar de tweede plaats gedrongen (14,6%).

Bij de gedrukte media heeft Czech Business Journal de ontwikkelingen ook nagegaan. Het dagblad Mladá Fronta heeft ook in het derde kwartaal van 1995 de koppositie behouden. 14% van de krantlezers is de krant, eigendom van het Duitse Rheinisch Bergischen, trouw gebleven, maar de voorsprong op de door Ringier uitgegeven tabloidkrant Blerk is maar 1%. Andere bladen met een redelijke oplage zijn volgens de ranglijst ZN Noviny en Svobodné Slovo met resp. 6 en 4%. De rest moet het doen met 3% of minder.

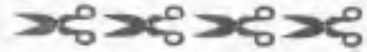
Filmmalaise

In dezelfde Czech Business Journal een overzicht van de ontwikkelingen op filmgebied in Tsjechië en Slowakije in de periode 1988-1994, met name over uit welke landen films in de bioscopen te zien zijn geweest. In eerstgenoemd jaar, het laatste van de "oude" tijd, werden in wat toen nog Tsjecho-slowakije was, 146 verschillende speelfilms geïmporteerd, daarvan 31 uit de Sovjet Unie en 17 uit de Verenigde Staten. Ook de eigen productie speelde een belangrijke rol, totaal 51 stuks. In 1990 was dat aandeel zelfs nog behoorlijk gestegen. 63 nieuwe produkties gingen de bioscopen in en vanuit de Sovjet Unie werden maar liefst 118 films geïmporteerd. De Verenigde Staten zaten ook in de lift, maar van daaruit begon de echte opmars pas een jaar later. Het waren ook tot 1991 de jaren waarin films uit een groot aantal landen Tsjecho-slowakije binnenkwamen. Toen kwam op alle fronten de omslag. Het aantal geïmporteerde films liep niet echt terug, maar naast de Verenigde Staten was het vrijwel alleen nog West Europa dat produkten kwijt kon. Met name blijkt dat uit het staatje over 1994. De Tsjechische Republiek was goed voor 16 voor eigen bodem bestemde bioscoopfilms, Slowakije kwam niet verder dan tot 2 en van de invoer, totaal 132 verschillende, kwamen er 113 uit studio's in de Verenigde Staten. Een aandeel van zo'n 75%, te danken aan uitgekookte en agressieve verkoopmethoden als gehanteerd door de grote Amerikaanse producenten. De kleintjes kunnen daar niet tegen op, hun produkten komen te duur uit en het Tsjechische bioscooppubliek blijft er van verstoken, ook van films die op internationale festivals bekroond zijn.

Met de Tsjechische en Slowaakse filmindustrie is het ook matig gesteld. En de afzet in eigen land is nogal moeizaam. Van de meeste nieuwe produkties worden ook maar een paar kopieën in roulatie gebracht. Er is gewoon te weinig belangstelling bij het publiek, dat verslingerd is geraakt aan de Amerikaanse comedies en actiefilms. Volgens de Czech Business Journal is de situatie in zowel Tsjechië als Slowakije moeilijker dan in landen als Polen en Hongarije, waar filmindistributiebedrijven staatssteun ontvangen ten behoeve van de afzet van een gevarieerd aanbod, vooral ook uit binnenlandse produkties. In Tsjechië wordt dat nu ook bepleit. Anders zal de filmindustrie zich alleen nog op de export kunnen richten. Films uitbrengen die in eigen land nauwelijks een kwart van de kosten kunnen dekken valt niet lang vol te houden. Een lichtpuntje is het succesvolle verloop in 1995 van enkele filmfestivals in Praag, Karlovy Vary en Uherské Hradiště. De meeste voorstellingen waren uitverkocht, soms al lang tevoren. Toch zullen de meeste films de grote bioscopen niet halen. Een festivalsucces betekent meestal nog geen succes bij het grote publiek. Dat is eigenlijk alleen het geval met "Záhřada" van de Slowaak Martin Šulík, de jury-prijs winnaar van Karlovy Vary.

Knipselties

In het - zo te zien - zuiver Tsjechische maar wel deels Duitstalige zakentijdschrift Plus van december 1995 een bericht dat de per 1 september jl. ingevoerde bepalingen over het kunnen aantonen van voldoende geldmiddelen door Tsjechië binnenkomende reizigers alweer van de baan zijn. Dit als gevolg van de massale protesten die de regeling heeft veroorzaakt. Over deze nu dus kennelijk geschrapte wetgeving werd bericht in 'Ahoj' van november 1995.

Plus schrijft ook dat de industriële produktie in de Tsjechische Republiek in 1995 met 7 à 7½ % is gestegen ten opzichte van het jaar er voor. Voor 1996 wordt een wat mindere toename verwacht. De schattingen variëren van 5½ tot tegen de 7%.

De mooie cijfers over 1995 zijn vooral te danken aan een betere arbeidsproductiviteit in met name de kleinere ondernemingen. Ook de lonen werden hoger. Alleen voor de bedrijven met meer dan 100 werknemers is bekend hoeveel. Het gaat om waarschijnlijk 18%. De afzet in het binnenland steeg in de eerste zes maanden van 1995 met iets meer dan 5%, de buitenlandse bleef bij 4,4% steken.

Het in Warschau uitgegeven onroerend goed-blad Estates News, Central en Eastern Europe Property Gazette, bevat naast een massa advertenties, veel berichten over bouw- en projectontwikkelingsactiviteiten in het voormalige oostblok. In het laatste nummer van 1995 passeren ook een aantal bouwplannen in Tsjechië en in mindere mate Slowakije de revue. Zoals een ambitieus plan voor de herontwikkeling van de oude legergebouwen bij het Náměstí Republiky in Praag. Die zijn door de regering vrijgegeven en krijgen een functie - na ingrijpende reconstructie uiteraard - voor deels publieke, deels commerciële doeleinden. Gepland zijn kantoren, een hotel, een theater, winkels, een medisch centrum en een bibliotheek. De burgemeester van Praag is blij met de plannen en hoopt dat het nieuwe geheel, samen met de in renovatie zijnde Obecní Dům en met de historische Kruittoren, de Náměstí Republiky zal maken tot een even belangrijk centrum als de Václavské Náměstí al sinds jaar en dag is.

In Estates News ook het bericht dat de luchtvaartmaatschappijen Delta Air Lines en British Airways hun provisorische huisvestingen in Bratislava hebben verruild voor een nieuw gerenoveerd kantoorgebouw in de Stefanikovastraat. En zo staan er in het blad nog een paar honderd aankondigingen van gestarte bouwwerken, voorgenomen renovaties, afgesloten verhuren, aankopen en verkopen en nog veel meer; van Moskou tot Sofia en van Plzeň tot in Kazachstan.

De Haagsche Courant van 26 januari weet te melden dat de voetbalclub Sparta Praag, kampioen in het seizoen 1994-1995 en het boegbeeld van het Tsjechische voetbal, vrijwel failliet is. De schulden zouden meer dan 30 miljoen gulden bedragen. De belangrijkste schuldeiser, de IPB bank denkt er hard over het faillissement daadwerkelijk aan te vragen.

En in dezelfde krant stond op 5 januari het bericht, dat Michal Kováč, de zoon van de Slowaakse president met twee anderen door de justitie in Bratislava wegens fraude in staat van beschuldiging is gesteld. Aan Oostenrijk kan nu hun uitlevering worden gevraagd. Over de ontvoering in augustus jl. van Kováč jr. en diens deponering bij een politiebureau in de buurt van Wenen is veel te doen geweest, omdat er politieke motieven (beschadiging van de in 'onmin' met de regering Mečiar levende president van Slowakije) werden vermoed.

Voor een belangrijk deel van deze "Uit de knipselmap" kon geput worden uit enkele door Johannes Sugito gezonden, in Tsjechië verkregen, bladen. Een uitkomst nu er uit Nederlandse bronnen weinig voorhanden was.

Jan van Gastel

Van en over Tsjechië en Slowakije

Uit de Carolina E-mail selecteerden wij het volgende:

Tsjechië

- President Havel heeft op 19 december een voorstel ingediend om de verkiezingen voor het parlement op 31 mei en 1 juni en voor de senaat op 15 en 16 november 1996 te houden. Hiermee is volgens de presidentiële woordvoerder Ladislav Špaček een regeringscrisis voorkomen, omdat de partijen van de regeringscoalitie hier over geen overeenstemming konden bereiken. Premier Klaus zei dat zijn partij, de ODS, het voorstel van de president zal steunen, om daarmee een regeringscrisis en instabiliteit te voorkomen. Het voorstel werd op 20 december door de regering aangenomen. Klaus heeft echter zijn bezwaar geuit tegen de aanpak van Havel. Havel heeft herhaaldelijk gezegd de uitslag van de regeringsbijeenkomst op 20 december te zullen respecteren, "maar het voorstel van de president ontnam praktisch alle mogelijkheid tot het voeren van een discussie".
De Burger Democraten (ODS) van Klaus en de Christen Democraten (KDS) zijn voorstanders van verkiezingen voor het parlement en de senaat op een dag. Het meest storende vindt Klaus dat een groot deel van 1996 gebruikt zal worden voor verkiezingscampagnes. Dit heeft een negatieve invloed op het politieke leven.
De twee andere coalitiepartijen, de Burger Democratische Alliantie (ODA) en de Christen Democratische Unie - Tsjechische Volkspartij (KDU - CSL) zijn voor gescheiden verkiezingsdata en hebben het voorstel van Havel ondersteund (deze partijen zijn in de minderheid en zullen bij verkiezingen op een dag veel stemverlies lijden).
Miloš Zeman, leider van de sterkste oppositiepartij, de Sociaal Democraten, uitte zijn tevredenheid over het voorstel van de president en de houding van ODS.
- Het verbod op teruggaaf van landbouwgrond aan Tsjechen en Slowaken die buiten Tsjechië wonen, is opgeheven. Ook is de sluitingsdatum (31 december 1992) voor het indienen van claims, verzoek om teruggaaf van eigendommen, ingetrokken.
Hiermee is, volgens de media, het Constitutionele Hof tegemoet gekomen aan het bezwaar dat de woonplaatseis in strijd is met de Tsjechische wet op rechten en vrijheden. Het bezwaar was ingediend door 60 parlementsleden en twee personen waarvan het verzoek voor teruggaaf was afgewezen.
Volgens het parlements lid Marek Benda (KDS) zullen hierdoor ongeveer 1.000 verzoeken om teruggaaf worden ingediend. Benda zal begin dit jaar een voorstel indienen voor een nieuwe sluitingsdatum.
- De Tsjechische regering heeft een wetsvoorstel goedgekeurd, waardoor de dossiers van de voormalige staatsveiligheidsdienst (StB) toegankelijk zijn geworden. Elke Tsjechische burger heeft nu het recht om bij het Openbaar Ministerie te informeren of er over hem of haar tussen 1948 en 1990 door de StB gegevens zijn bijgehouden, en om het te mogen inzien.
Ook openbaar worden de namen van de leden van de StB, van degenen die meewerkten en van 'derden' - vrienden of bekenden - die informatie aan de StB hebben verschaft. Gegevens over het privé leven, geloof, financiële situatie en dergelijke zullen, onder de privacy wet, vernietigd worden.
Volgens een onderzoek van de krant Mladá Fronta Dnes is 6% van de ondervraagden zeer geïnteresseerd in de dossiers, 23% is geïnteresseerd.
- Volgens de krant Lidové Noviny zei president Havel in een radioprogramma, dat hij het belangrijk vond dat de dossiers van de StB toegankelijk worden gemaakt. Volgens Havel geven de dossiers een getuigenis van de werkwijze, de macht, het machtsmisbruik, de manipulaties en de complotten van de StB en hoe verklaringen werden verdraaid en vervalst. Deze dossiers hebben veel meer waarde dan de getuigenissen die zijn afgenomen tijdens de screening van de ambtenaren na de Fluwelen Revolutie.
Havel zei vervolgens dat hij zijn eigen dossiers niet zal bestuderen. Hij vertelde dat vlak na de Fluwelen Revolutie, na zijn benoeming tot president, iemand hem een lijst had gegeven met namen van vrienden en bekenden die informatie over hem hebben doorgegeven aan de StB. "Ik heb mijn ogen vluchtig over de lijst laten glijden, ben de lijst vervolgens kwijtgeraakt en tegelijkertijd de namen die er op stonden vergeten".
- President Havel was het eerste staatshoofd die Bosnië bezocht na de ondertekening van het vredesakkoord in Dayton. Havel ontmoette de Bosnische president Izetbegovic, premier Silajdzic en vertegenwoordigers van de etnische groeperingen van Sarajevo.
Een bataljon Tsjechische soldaten zal in het kader van IFOR in het noord-westen van Bosnië gestationeerd worden. De Tsjechen maken daar deel uit van een Canadese

brigade van de Britse divisie.

President Ezer Weizman van Israël heeft in januari 1996 Tsjechië bezocht. In 1948 verbleef Weizman als Israelische luchtmachtpiloot een aantal weken in České Budějovice voor een training en vloog daarna een aantal keren van Zatec naar Israël met de aangekochte vliegtuigen.

In Praag had Weizman ontmoetingen met president Havel, premier Klaus, een aantal ministers en bankdirecteuren. Het bezoek van Weizman werd onderbroken door het overlijden van de voormalige Franse president Francois Mitterand. Havel en Weizman zijn op 11 januari gezamenlijk vanuit Praag naar Frankrijk gegaan om daar de begrafenisplechtigheden bij te wonen.

Weizman bezocht ook Theresienstad, van waar de Nazi's zo'n 150.000 joden naar de concentratiekampen hebben gestuurd, en woonde een herdenkingsdienst aan de oever van de Ohře rivier bij. In 1944 hebben de Nazi's as van 22.000 gevangenen uit Theresienstad, die waren vermoord en verbrand, in de Ohře gegooid.

Een vijf uur lange bespreking op 12 januari tussen de Tsjechische en Duitse ministers van buitenlandse zaken, Jozef Zieleniec en Klaus Kinkel, heeft geen overeenstemming kunnen opleveren voor de lang verwachte Tsjechische-Duitse Verklaring voor Onderlinge Betrekkingen. Men is al sinds het voorjaar van 1995 hiermee bezig, een verklaring die een oplossing moet brengen in de controverse over de bezetting van Sudetenland door Hitler en de uitzetting van de Sudetenduitsers na de oorlog. Tsjechische politici beschouwen de verklaring als de oplossing voor een historisch probleem.

De Tsjechische minister van buitenlandse zaken Zieleniec beschuldigde indirect de Duitsers er van door hun buitensporige eisen de ondertekening van de verklaring te willen voorkomen. Kinkel kwam namelijk terug op een reeds overeengekomen passage van de verklaring, met de eis dat de Tsjechen zich moreel zullen distantiëren van de onrechtmatige uitzetting van de Sudetenduitsers, aldus de krant Mladá Fronta Dnes.

Volgens de krant Lidové Noviny blijft Zieleniec optimistisch, zo ook de politici en het publiek.

Tijdens het Bertelmann Forum voor Europese Integratie in Bonn, heeft premier Klaus met de Duitse minister van buitenlandse zaken Kinkel over het probleem rond de Tsjechische-Duitse Verklaring gesproken. Klaus zei tegen een journalist van de Tsjechische TV-zender Nova dat hij er in geslaagd was om het groeiende drama rond de Tsjechische - Duitse betrekking enigszins te temperen. "Het was nodig, want wij willen niet ervan beschuldigd worden dat wij de zaak dramatiseren".

President Havel liet zijn ongenoegen horen over alle ophef rond de verklaring. Hij zei dat "beide landen best naast elkaar kunnen leven zonder de verklaring of zonder een stap in de richting van een oplossing van de situatie".

Premier Klaus heeft op 22 januari in Rome een verzoek ingediend voor toelating van de Tsjechische Republiek als lid van de Europese Unie. Hiermee is Tsjechië het laatste land van de voormalige communistische landen van Midden-Europa, die een verzoek voor een EU-lidmaatschap heeft ingediend. Men verwacht de toelating niet voor 2002.

Slowakije

- Radio Free Europe, RFE, moet van de rechter binnen 30 dagen haar uitzendingen wijzigen, anders verliest zij haar Slowaakse zendvergunning. De opdracht van de rechter is met name gericht op het programma 'Actualiteiten, Omstandigheden, Argumenten'. Volgens de voorzitter van het Slowaakse Assemblee voor Radio- en TV-uitzendingen, Peter Juras, overtreedt RFE regelmatig de objectiviteit en baseert zij haar berichtgeving op minimale evaluatie van de Slowaakse omstandigheden. Het assemblee heeft klachten ingediend tegen de journalisten Peter Gabel, Štefan Hrib, Ivan Stulajter en Marian Bednár. De Slowaakse Journalistenvereniging heeft de opdracht van de rechter scherp bekritiseerd. Volgens hun is het technisch niet mogelijk om de uitzendingen van RFE te stoppen en is het niet realistisch om te denken, dat het Amerikaanse Congres onder bedreiging haar financiële steun aan RFE zal intrekken. Volgens de journalistenvereniging zijn niet zozeer de uitzendingen van RFE het probleem, maar het moet worden gezien als een waarschuwing in de richting van de onafhankelijke Slowaakse media.
 - Slowakije gaat meer kunstschaten van Tsjechië opeisen. Behalve de ruil van het Bojnice-altaar tegen 10 gotische schilderijen, waarmee de onenigheid over de verdeling van de kunstschaten tussen Tsjechië en Slowakije moest worden afgesloten, gaat Slowakije nog meer opeisen. Een daarvan is een gedenksteen die vóór of tijdens de Tweede Wereldoorlog is meegenomen naar Bohemen. Verder omvat de lijst van de Slowaakse minister van cultuur onder andere de overblijfselen van de schedel van een Neanderthaler uit Ganovce, die nu in het Praagse Nationaal Museum is. De Tsjechen hebben hiertoe nog geen officieel verzoek ontvangen. "Als het gebeurt, zullen wij wel reageren", zei de Tsjechische minister van cultuur.
- De Slowaakse regering heeft een commissie ingesteld die de verdeling van de kunst-

schatten tussen Tsjechië en Slowakije moet regelen. De Slowaakse commissie heeft echter geen gesprekspartner, want de gezamenlijke commissie die hiervoor was opgericht, is door de Tsjechische minister na afloop van het verdrag in maart 1992 ontbonden.

Met dank aan Pavla Kubicek en Jan Hartog uit Delft voor het beschikbaar stellen van de Carolina E-mail.

Uit de TNO-krant van 13 januari 1996:

TNO opent 'brug van kennis' in Praag.

'Een brug van kennis tussen uw land en het onze'. Zo omschreef dr. Peter Folstar van de Raad van Bestuur het 'TNO Central and Eastern Europe Office' in Praag dat op 8 januari officieel werd geopend.

Folstar was een van de sprekers tijdens een symposium ter gelegenheid van deze opening. Hij ging ondermeer in op de toenemende internationalisering die ook voor Research & Development geldt. TNO heeft besloten zijn internationale positie te verstevigen. Folstar belichtte verder de positie van TNO in de Nederlandse kennisinfrastructuur.

Gastspreker was prof. R. Zahradnik, president van de Tsjechische Academie van Wetenschappen. Hij hield een zeer enthousiast verhaal over TNO en vertelde zijn toehoorders dat hij met deze organisatie al lang goede ervaringen heeft en er goede contacten mee onderhoudt.

Dr. Folstar sprak verder de tekst van prof.dr. P.J. van Bladeren (TNO Voeding) over de 'Feed to Food Chain' en het 'Environmental Technology Valley' initiatief.

Ir. Dick Lyklema van TNO-Praag gaf de lezing van dr. H. Speelman (TNO-Grondwater en Geo-Energie) over de Nederlandse expertise op het gebied van bodem- en waterbodemsanering.

De bijeenkomst werd afgesloten met het vertonen van een video waarin Europees Commissaris Hans van den Broek zijn beste wensen over de Praagse-TNO vestiging sprak. Daarna stonden er nog een receptie, een bezoek aan het kantoor zelf en een ontvangst in de residentie van de Nederlandse ambassadeur, de heer P. Koch, op het programma.

Dat Van Bladeren en Speelman niet zelf hun lezing hielden, kwam doordat hun vliegtuig die ochtend moest uitwijken naar het vliegveld van Dresden. Nadat een toestel voor hun door de gladheid van de landingsbaan was gegleden, werd het vliegveld van Praag tijdelijk gesloten. In Dresden bleek dat het door TNO gecharterde toestel motorpech had opgelopen, waardoor men niet alsnog naar Praag kon vertrekken.

Aan boord van dit toestel bevonden zich ruim dertig relaties uit bedrijfsleven en overheid en TNO-ers die waren uitgenodigd om de opening in Praag bij te wonen. Voor dit gezelschap werd ter plekke een busexcursie door Dresden georganiseerd. Onder de 'lotgenoten' werden al snel in goede sfeer veel onderlinge contacten gelegd. 'De kracht van kennis' werkt soms via vreemde (om)wegen

Johannes Sugito

Administratiekantoor J. Numan
Noorderdiep 23
3332 RK Zwijndrecht

gevestigd sinds 1975

- verzorging van uw boekhouding
- loonadministratie
- alle fiscale aangiften

Vraagt u vrijblijvend om een offerte van de jaarlijkse kosten!

Telefoon 078 - 612 13 59

PRANEDA b.v.

Nijmegen

Nederland

IMPORT - EXPORT

Microweg 11
6545 CL NIJMEGEN

Tel.: 080-723523
Fax: 080-723535

Gouden week in Zlaté Hory

In de periode 8 - 14 juli 1996 zal in Zlaté Hory voor de tweede keer de Europese Goudwas-kampioenschappen worden gehouden (de eerste keer was in Rauris, Oostenrijk in 1990).

Zlaté Hory is een kleine stad met ca. 4.500 inwoners. Het ligt in het noorden van Moravie, aan de voet van de Jeseníky-gebergte, bij de grens met Polen. De geschiedenis van de stad en de streek is nauw verbonden met de goudwinning. In 1590 en 1591 vond men er goudklompen van 1,386 en 1,780 kg. Men heeft deze goudklompen geschonken aan de verzameling van Keizer Rudolf II.

Koos Schoenmaker en zijn vriendin Herma zullen, waarschijnlijk als enige Nederlanders, aan dit evenement deelnemen.

Voor meer informatie kunt u terecht bij:

- Koos Schoenmaker, Hoflaan 56, 3286 AH Klaaswaal, tel. 0186-573 281.
- Veronika Středa, Vjezd 44, Praag 1, Tsjechië.
- Jozef Režný, J. Halašu 9/24, 911 01 Trenčín, Slowakije.

=====

Relatie gezocht

Ik ontvang een verzoek om uit te zien naar een partner-gemeente voor de Tsjechische gemeente **Žacléř**.

Žacléř ligt in het Reuzengebergte, aan het oostelijk einde, vlak bij de Poolse grens. Het heeft 4000 inwoners.

Het moet een heel mooi dorp zijn, prachtige natuur en tot nu toe legde men zich niet al te zeer op toerisme toe. Dat kan een voordeel zijn.

Wanneer u een gemeente weet, die belangstelling heeft, hoor ik dat graag.

Arie Hoogstad
tel. 078-6812.603

=====

LOGEREN IN PRAAG

Wilt u verblijven in een gastvrij, zeer professioneel en toch aantrekkelijk geprijsd familiepension op een mooie lokatie in Praag?

In het kort: elke kamer een eigen douche en WC, een ontbijt-buffet, eigen garage, binnen 20 minuten in het centrum, mogelijkheid van maaltijden.

Geschikt voor groepen, boven 20 gasten een aantrekkelijke korting.

Bel: Jarka van Unnik, 023-5846412 voor informatie en boekingen.

TSJECHISCHE PORTRETTE

Vojtěch Preissig 1873-1944

Een van de wat minder bekende Tsjechische kunstenaars van deze eeuw, aan wie vorig jaar nog door het Comenius Museum een overzichtstentoonstelling gewijd is, Vojtěch Preissig, werd op 31 december 1873 in Světec geboren.

Preissig was, naast Alfons Mucha (1860-1939), een van de belangrijkste Tsjechische vertegenwoordigers van de Jugendstil of Art Nouveau. De Jugendstil had haar hoogtepunt rond het begin van deze eeuw en wordt vooral gekenmerkt in het gebruik van het bloemmotief en de zwierige zweepslag. Deze romantische stroming is asymmetrisch in compositie wat tot uitdrukking komt door het gebruik van de vele golvende lijnen. Met een anachronisme zou men de Jugendstil ook wel pre-flower-power kunnen noemen, omdat er zoveel bloemen (en meisjes) in zitten. Vooral eind jaren zestig, begin jaren zeventig beleefde de Jugendstil een revival.

In de periode 1892-1897 studeerde Preissig aan de School voor Toegepaste Kunsten in Praag. Daarna ging hij werken in de studio voor decoratieve architectuur, geleid door Bedřich Ohmann, alwaar hij voor het eerst in contact kwam met de Jugendstil.

Daarna vertrok hij naar Parijs - in die tijd het artistieke centrum van de wereld - en werkte daar bij Alfons Mucha. Echter het reclametekenen, waar Mucha bekend mee is geworden, lag de introverte Preissig niet zo en hij besloot zich vooral toe te leggen op het ambachtelijke in de kunst met een scherp oog voor detail.

In 1902 opende hij zijn eigen bescheiden grafisch bedrijfje in Parijs, dat vooral gespecialiseerd was in kleine oplagen. Hij gaat echter al spoedig terug naar Praag en begint daar in 1904 z'n grafische studio met moderne uitrusting. Naast zijn activiteiten als drukker-typograaf blijft hij zich bezighouden met kunst. Hij begint met de publikatie van Česká Grafika. Een blad dat door zijn beperkte oplage, plus het feit dat na het drukproces de originele drukplaten vernietigd worden, uit moet groeien tot een verzamelaarsitem. De serie moest echter na acht nummers beëindigd worden wegens gebrek aan interesse van het publiek. Overbodig te zeggen dat het nu zeer gewilde verzamelaarsobjecten zijn geworden.

In 1907 had Preissig verschillende tentoonstellingen in Praag en Wenen die goed ontvangen werden. Tevens kreeg hij een prijs van de Tsjechische Academie van Kunsten. Financieel ging het hem echter minder voor de wind en daarom verkocht hij in 1909 alle werktuigen van zijn studio aan uitgeverij Politika. Toch kon hij van de opbrengst daarvan niet al zijn schulden voldoen. Hij ging korte tijd lesgeven maar vertrok al tijdens de cursus naar New York om daar te gaan werken bij een reclamebureau van een Tsjech, hoewel, zoals we reeds eerder lazen, het reclamevak niet helemaal zijn stijl was.

Gelukkig kreeg hij de mogelijkheid om les te gaan geven aan The Art Student's League in New York, alwaar hij de nadruk legde op de ambachtelijke aspecten van de grafische kunst.

Na enige jaren onderwijs te hebben gegeven aan het Teachers College van de Columbia University in New York werd Preissig in 1916 directeur van de School of Printing and Graphic Arts aan het Wentworth Institute in Boston, waar hij werkte tot 1924.

In die tijd, in Europa woedde inmiddels de Eerste Wereldoorlog, ontmoette hij Masaryk en Benes (twee latere presidenten van Tsjechoslowakije). Hij besloot zich actief in te zetten voor de

Tsjechoslowaakse zaak door het maken van posters en pamfletten, die bij het Amerikaanse publiek in goede aarde vielen.

Zijn langdurig verblijf in de Verenigde Staten bracht echter een nadeel met zich mee. Omdat hij lang in het buitenland woonde was men in het inmiddels onafhankelijk geworden Tsjechoslowakije van mening dat hij het artistieke contact met zijn vaderland verloren had. Hij kreeg daarom geen aanstelling aan een van de nieuwe instituten voor kunstonderwijs in Tsjechoslowakije. Als gevolg van deze miskennen (na de Eerste Wereldoorlog was de Jugendstil passé) kwam Preissig in een artistieke crisis terecht en hij besloot tot een heroriëntatie. Mede onder invloed van de in Parijs wonende Tsjech František Kupka (1871-1958) ging Preissig zich toeleggen op de abstracte kunst. Echter in Preissig's abstracte kunstwerken blijven toch nog de soepele zwierige lijnen van de Jugendstil aanwezig. Hij heeft er nooit helemaal afscheid van kunnen en willen nemen.

In 1925, nog steeds woont hij in Amerika, stapt hij uit het onderwijs en gaat werken als zelfstandig kunstenaar. Zes jaar later verlaat hij voorgoed de Verenigde Staten en keert terug naar Praag. Daar zet hij, financieel geholpen door de industrieel en mecenas Jindřich Waldes, een eigen grafische studio op.

Op zijn zestigste verjaardag, op de laatste dag van 1933, werd er in Bilina een museum ter ere van Vojtěch Preissig geopend en waren er tentoonstellingen van zijn werk te zien in Praag en Hradec Králové. Helaas kreeg zijn werk nog weinig positief onthaal.

Tegen de achtergrond van een nieuwe dreigende oorlog onderbrak hij zijn creatieve werk en besloot zich in te zetten voor de strijd tegen het Nationaal Socialisme en voor de Tsjechoslowaakse onafhankelijkheid. Tijdens de bezetting van zijn vaderland ontwierp hij voorpagina's voor de bladen V Boj (in de strijd) en Signál. Op 21 september 1940 wordt Preissig, samen met zijn dochter Irena, gearresteerd. Zij werd op 26 augustus 1942 in Berlijn geëxecuteerd en Preissig werd naar het concentratiekamp Dachau gezonden. Daar ging hij door met z'n creatieve werk, maar hij overleefde de oorlog niet. Op 11 juli 1944 stierf Vojtěch Preissig. Hij werd 70 jaar.

Hoewel Vojtěch Preissig niet zo bekend geworden is als zijn landgenoot Alfons Mucha, kan hij zeker als een van de representanten van de Jugendstil genoemd worden. Zijn creatieve hoogtijdagen lagen in de periode voor de Eerste Wereldoor-

log. Na de 'Grote oorlog' was het met de Jugendstil gedaan en kwamen er nieuwe kunststromingen op. Mede omdat het Comenius Museum in Naarden een tentoonstelling aan hem heeft gewijd, besloot ik tot het schrijven van dit korte portret.

Jan Vrijhof

Literatuur:

Vojtěch Preissig Art Nouveau from a flourishing period of Czech Culture. Naarden 1995 (Catalogus bij de tentoonstelling Vojtěch Preissig)

Mark Peeters: De vier seizoenen van Vojtěch Preissig; in: NRC Handelsblad 12-110-1995

=====

Cok Oostveen verzamelt voor de V.N.T.S. allerlei informatie op het gebied van reizen, vervoer, vakantiewoningen e.d. Een en ander staat ter beschikking van V.N.T.S.-leden. Hebt u op dit gebied nuttige informatie voor de V.N.T.S., laat het Cok dan weten. Zijn adres is: Mesdagstraat 23-I, 1073 HJ Amsterdam. Tel. 020-6628546.

VAN EN OVER TSJECHIË EN SLOWAKIJE

Diversen

Waar is de Tsjechische trots?

Onder deze titel verscheen afgelopen zomer een artikel in een Tsjechische krant. Zover ik begreep ging het hierom, dat een van de dingen, die ik in Tsjechië en Slowakije altijd zeer heb gewaardeerd, de trots op de eigen cultuur, onder een zekere druk stond; men wil zo graag opgaan (of ondergaan?) in Europa....

De trots op het eigene, heeft mij altijd ook daarom aangesproken, omdat het zo afstak bij mijn eigen land. Kan dáár bij wijze van spreken iedere schoolmeester, monteur of kelner "De Moldau" fluiten, kom nou in Nederland eens aan met de symfonie "Uit mijn vaderland" van Bernard Zweers of de "Zuiderzeesymfonie" van Cornelis Dopper; wie kent zo iets nu? De "Piet Hein rapsodie" van Van Anrooy dat gaat nog net, als men "De Zilvervloot" ten minste op school heeft geleerd.....

Nu ja, die Tsjechische trots op hun eigen cultuur dreigt dan wat teloor te gaan, getuige ook de geringe weerstand, wanneer er weer eens een cultuurgoed - een stuk landschap, een fraai gebouw - verkwaanseld dreigt te worden. Men heeft geld nodig, zal men wel zeggen, hoewel het volgens de knipselmappen van de laatste tijd toch weer goed gaat?

Van de dreigende verkoop van het "Grootmoederdal" bij Náchod aan een meneer Wolf (zie Ahoj nr. 112, blz. 19) heb ik weinig meer gehoord, ook niet over Café "Slavia" in Praag, waar vroeger kunstenaars elkaar troffen; zeker twintig jaar geleden heb ik er nog eens met een musicoloog koffie gedronken.

Een andere affaire is het vroegere Parlementsgebouw, tussen de Staatsopera (vroeger Smetana-theater) en het Nationaal Museum gelegen, waarover in de communistische tijd een grapje de ronde deed: "precies waar het thuishoort, tussen theater en museum". En juist nu men hopen mag, dat een parlement van meer betekenis zal kunnen worden dan alleen maar theater of museum, gaat men het verhuren voor de symbolische huur van één kroon aan het Amerikaanse radiostation "Radio Free Europe", een instituut uit de koude oorlog, waarvan we toch mochten aannemen, dat het rijp zou zijn voor het museum. Wat is dat voor theater?

Een Amerikaans instituut, dat zich "Vrij Europa" noemt, daar zit ook wat pikants aan: hoe vrij is dat "vrije" Europa? Worden de "Verenigde Staten van Europa" straks nog het "Europa van de Verenigde Staten" (om wijlen Wim Kan vrij te citeren)? Heel Europa één grote McDonald?

Nu is dat gebouw wel niet van historische schoonheid, maar het zou toch goed dienst kunnen doen als expositie-hal, of zelfs omgebouwd kunnen worden tot concertzaal, of danstheater. Maar er is meer aan de hand. Voor de Amerikanen die in dat gebouw komen werken, moet een speciale woonwijk komen in of nabij het Šárka-dal (gelegen in het NW van Praag), waar ik vele voetstappen heb staan, doordat vrienden er in de buurt wonen. Daar gaat dus zeker weer een stuk groen verloren. En deze Amerikanen behoeven dus niet in de Tsjechische samenleving "geïntegreerd" te worden - zoals men in Nederland met buitenlandse werknemers nastreeft - maar er moet een speciaal gebied voor worden gereserveerd! Daar zal het zeker niet bij blijven. De

Uit en thuis in Tsjechië en Slowakije

**Auto-, bus-,
en vliegvervoer
Hotels
Theater tickets
Eigen kantoor in Praag**

Tailormade Travel

Voor uitgebreide
informatie: **Tailormade Travel**
Trasmolenlaan 12
3447 GZ Woerden
Telefoon 03480 - 2 47 00
Fax 03480 - 2 01 02

blijven. De zoveelste McDonald zie ik al verrijzen. En men denkt toch niet dat al die Amerikanen per tram naar hun werk gaan? Straks zal er ook wel een nieuwe grote weg moeten komen. Inspraak van de bevolking? Toe nou - men zal door de betere contacten met Nederland echt wel gehoord hebben wat zulks *hier* voorstelt (weg door Amelisweerd bij Utrecht, uitbreiding Schiphol, Betuwelijn, of heel dicht bij huis: het nieuwe Stads kantoor in Leidschendam), en veel vertrouwen zal men er niet in hebben.

Er is wel hoop. Zo is er in de grensgebieden met Duitsland een Klub Českého Pohraničí (club van Tsjechische grensbewoners) die oproept tot respect aan de eigen tradities, en zich verzet tegen mogelijke nieuwe (economische) germanisering van die gebieden. Dat de geschiedenis van 1938 zich zou herhalen, zou te gek zijn om los te lopen, dus denk ik dat het wel los zal lopen, al mag men er met recht bezwaar tegen hebben, dat er aan de Duitse kant van de grens bordjes staan met "Landesgrenze", wat "Staatsgrenze" of "Bundesgrenze" zou dienen te zijn.

Dat het bloed toch vaak kruipt waar het niet gaan kan, blijkt wel af en toe, gelukkig. Zoals in het werk van de componist Pavel Blatný. Nadat hij in de zestiger en zeventiger jaren zeer goede werken schreef in de jazz-sfeer, schreef hij omstreeks 1980 weer twee cantates op volksprookjes. U houdt dit te goed, de tekst heb ik alleen in het Tsjechisch, ik zoek nog hulp voor vertalen, of ik probeer er zelf uit te komen.

Hans Wallin

Zijn Tsjechen en Slowaken nog aardig?

Over dit thema is wel het een en ander geschreven in 'Ahoj', waarbij het dan hoofdzakelijk betrof hoe men zich tegenover de buitenlandse bezoeker gedroeg. Onze voorzitter veronderstelde zelfs een mogelijk minderwaardigheidsgevoel (zie Ahoj 111, sept. '95). Nu is de houding tegenover bezoekers iets dat speciale aspecten heeft. Ik noem twee voorbeelden:

- 1) Toen ik voor het eerst een buitenlandse reis ging maken, wilde ik gaarne naar de bergen. Men ried mij Oostenrijk aan, omdat de mensen daar nog zo spontaan aardig waren, dit in tegenstelling tot Zwitserland, waar de vriendelijkheid meer "ingestudeerd" was; de doelstelling goed aan de buitenlanders te verdienen zou daar veel meer opvallen. Nu, mijn eigen ervaringen in beide landen klopten wel daarmee, maar dit was eind jaren vijftig, in de loop van de tijd daarna had ik wel 't idee, dat de verschillen minder werden. Men begon het "verdienen" in Oostenrijk ook te leren.
- 2) Het zal wel twintig tot dertig jaar geleden zijn, dat er een artikel van een Amerikaan in een Nederlandse krant verscheen (ik weet niet meer welke) over twee bezoeken die hij aan ons land had gebracht, het tweede vlak voor dat hij het artikel schreef, het eerste was kort na de oorlog geweest. Zijn eerste bezoek vond hij een verademing vergeleken bij Amerika, zo aardig en behulpzaam waren de Nederlanders! Zijn tweede bezoek werd een grote teleurstelling, hij kende ons land niet terug. "Iedere dienst, hoe klein ook, moest betaald worden". Deze woorden herinner ik mij nog.

Laten we vooropstellen: toerisme is overal een *bedrijf*, dit moet men accepteren, waar men ook heengaat. Ik geloof niet dat er wat dit betreft, aardige en onaardige volken zijn. Toen ik in de zestiger jaren voor het eerst in de toenmalige ČSSR kwam, was mijn indruk nog ongeveer hetzelfde als in Oostenrijk in 1957; men kan wellicht zeggen, dat overal dezelfde tendens plaatsvindt, in verschillend tempo, waarbij de ontwikkeling in het ene land achter loopt bij het

*Restaurant
Bohemen*

**Het enige Tsjechische
restaurant in Nederland**

Vlees- en visspecialiteiten

**Appelhaven 26
1621 BC Hoorn (N.H.)
Tel. 02290-47692**

andere. Dit gaat echter zeer globaal, er zijn ook duidelijke verschillen tussen stad en platteland. Zelfs Brno, toch al een grote stad, vind ik, ook nu nog, wat gemoedelijker dan Praag.

Een heel andere kwestie is, hoe de Tsjechen en Slowaken onder elkaar zijn of waren. Een ingezonden stuk onlangs in de NRC suggereerde verband tussen het economische systeem en het al-dan-niet schoonmaken van de stoep bij ijzel of sneeuw. In Tsjechische termen zou dit betekenen dat de Tsjechen en Slowaken zulks wél deden vóór Kerstmis 1989 en daarna niet meer. Nou, dit heb ik gelukkig niet geconstateerd. Een andere kwestie is het *overal* teruglopen van intermenselijke relaties. In Tsjechië en Slowakije kon het in de zestiger jaren nog gebeuren, dat men bij een spontaan bezoek aan bekenden met een melodieuze 'ahoj' en een omhelzing werd verwelkomd, in plaats van het typisch Nederlandse: "had nou even te voren gebeld, ik moet vanmiddag net naar...." Men zei toen wel, dat het geen-tijd-voor-een-ander-hebben daar óók, met vertraging, in opmars was. Tegenwoordig komt daar mogelijk in Tsjechië nog bij, dat men soms om economische redenen een tweede beroep er bij neemt, zodat er weinig vrije tijd over blijft. In onze "welvaartsstaat" is het meer de volle agenda. Men neemt veel hooi op de vork, vanwege de overvloed aan hooi.... Het lijkt soms wel alsof men uitgaat van het principe: "Laat mij uw agenda zien, en ik zal zeggen wie u bent". Dus de angst om niet voor vol te worden aangezien, als de agenda niet vol is. Het gevolg is: weinig tijd voor een ander, ook voor het verenigingsleven. Tot nu toe heb ik geen signalen ontvangen van: "O, maar 23/3 kan ik niet naar Breukelen, want dan is mijn achterneef jarig". Ik zou er op geantwoord hebben dat in elke periode van 28 jaar de verjaardag van een dierbare achterneef precies 4 maal op zaterdag valt, dus hooguit 4 maal samenvalt met de ledenvergadering. Dat is makkelijk uit te rekenen! Dus hoogstens één op de zeven keer ben je dan verhinderd. Zoiets verklaart niet het matige bezoek voor een toch grote vereniging. Terwijl de datum toch vroeg genoeg bekend is om te reserveren, zou ik zeggen!

Voor wie ik niet eerder zie: tot ziens dan in Breukelen. Ahoj!

Hans Wallin

MUZIKALE NOTEN

Tsjechisch JONGENSKOOR naar Nederland

Een jongenskoor van 40 stemmen, de jongste 6 en de oudste 26, komend uit de Tsjechische stad Hradec Králové (1, reist door Nederland vanaf zondag 7 april (1e Paasdag) tot en met vrijdag 12 april en laat de gouden stemmen horen in een afwisselend repertoire van liederen van Bach tot Andrew Lloyd Webber, van Da Palestrina tot Fauré en natuurlijk ook

volksliederen uit tal van landen en composities van talentvolle Tsjechen.

"Koorzang van een meer dan gemiddelde klankschoonheid met optimale aandacht voor zuiverheid en vocale expressie" schreef een recensent.

BONI PUERI zal opnieuw stormenderhand duizenden ontroerde toehoorders in het hart weten te treffen.

In het kort het programma:

zondag 7 april, 1e paasdag, 15.30 u. St. Jan, 's Hertogenbosch

maandag 8 april, 2e paasdag, 16.00 u. R.K. Kerk, Veenhuizen

dinsdag 9 april, 20.00 u. R.K. Kerk in Clinge (Zeeuws-Vlaanderen)

woensdag 10 april, 20.00 u. Abdij Heeswijk-Dinther

donderdag 11 april: kan alsnog worden ingevuld indien zich een organisatie meldt;

vrijdag 12 april, 20.00 u. Kathedraal van Roermond.

Alle concerten staan onder het beschermheerschap van Z.E. Ambassadeur van de Republiek Tsjechië, dhr. Mihule.

In 'AHOJ' van maart komen wij uitgebreider op deze concerten terug. Informatie kunt u inwinnen bij de Stichting Musica Europeae, telefax: 0521-38.19.29.

Op zondag 17 maart 1996 organiseert Blaaskapel "Amatinka" een bijzonder concert waaraan een tweetal orkesten zal deelnemen. Het is Amatinka gelukt een bijzondere groep aan te trekken voor dit concert, en wel:

Galánečka
o.l.v. Kamil Barták

Deze kleine kapel komt uit Moravië en speelt de volksmuziek op een wijze die heel specifiek te noemen is. Een geheel eigen stijl en sound, een bijzondere uitstraling en bovendien technisch, zowel instrumentaal als vocaal, zeer goed.

Galánečka brengt de muziek met 4 muzikanten, een zanger en een zangeres. De instrumentalisten bespelen de trompet, de accordeon, de tenorhoorn en de bastuba. Het orkest bestaat louter uit enorm getalenteerde en ervaren beroepsmensen. Galánečka is zonder enige twijfel het meest succesvolle orkest van Moravië, hetgeen kan worden aangetoond door de vele optredens in eigen land en door geheel Europa. Het aantal jaarlijkse optredens ligt omstreeks de 300. Daarnaast wordt regelmatig de studio bezocht om de prachtige muziek op de zilveren schijf vast te leggen.

U mag de kennismaking met deze professionele groep zeker niet missen.

Naast "Galánečka" zal ook "Amatinka" o.l.v. Theo Burgerhof optreden en het beste van het repertoire laten zien en horen.

Het evenement vindt plaats van 13.30 - 17.30 uur in Gelre's End, Molendijk 1 te Hedel.
Toegangsprijs f 10,- = p.p.; inlichtingen: Theo van Hamond, tel. 073-594.1452.

**VAN URK, OOK IN HERFST EN WINTER FIJNE
VAKANTIES IN DE TSJECHISCHE REPUBLIEK:**

**PERSOONLIJK GECONTROLEERDE APPARTEMENTEN, PENSIONS EN
VAKANTIEWONINGEN IN VERSCHILLENDE PRIJSKLASSEN IN:**

- * **PRAAG**, met eventuele culturele reserveringen en/of excursies.
- * **MIDDEN- EN ZUID BOHEMEN**, o.a. **SLAPY** (stuwmeer, vissen),
TELČ (door UNESCO beschermd cultureel monument),
STRUHAŘOV (kastelen, paardrijden, golf, vis- en wandelgebied),
ŠUMAVA (uitgestrekt wandelgebied, langlauf, veel natuurschoon).
- * **REUZENGEBERGTE** (uitgestrekt fiets- en wandelgebied, veel natuurschoon, vanaf Kerstmis sneeuwzeker!)

Inlichtingen bij:	Van Urk, Amsterdam,	telefoon	020 - 623 1662
		telefax	020 - 624 2036

WAT HET OOG STREELT

Van 9 februari tot 4 april kunt u genieten van een expositie van *sculpturen*.

Er is werk te zien van maar liefst 17 exposanten.

U kunt dit zien in het gebouw van de Zwolsche Algemeene, Buizerdlaan 12 te Nieuwegein, op werkdagen van 9.00 tot 18.00 uur.

Een expositie van glasvoorwerpen en glaskunst van *Ivana Houserová* is te zien bij Galerie Groll te Naarden. Deze expositie duurt tot en met 9 maart 1996.

Ivana Houserová (1957) werkt al vanaf haar vijftiende met glas. Van 1972 tot 1976 volgde zij de klassieke glasopleiding van de bekende glasschool in Železný Brod. Van 1976 tot 1982 bezocht zij de Academie voor Toegepaste Kunsten in Praag. Hier kreeg zij

Ivana Houserová, *broken wings*, 1993, 17 x 22 x 57 cm

les van de nestor van de hedendaagse glaskunst, prof. Stanislav Libenský. Gezien het sculpturale karakter van haar objecten heeft deze leermeester zeker een duidelijke stempel op haar ontwikkeling gedrukt.

Nog steeds houdt Houserová zich bezig met beide aspecten van haar opleiding: glasvoorwerpen en glaskunst. Zo mocht zij onlangs voor de Tsjechische president Václav Havel een drinkservies ontwerpen dat tijdens staatsbezoeken wordt gebruikt en vorig jaar werd een van haar glasobjecten in een wedstrijd van het Museum voor Toegepaste Kunsten in Praag bekroond met de tweede prijs.

Haar sculpturale glasobjecten geven een andere kijk op de wereld door de lichteffecten, de transparantie en het kleurenspeel. Haar geslepen unica kenmerken zich door zuivere vormen en lijnen en heldere, transparante kleuren. Ze laten de zwaarte en massiefheid van het glas als beeldend materiaal vergeten. In de sculptuur *broken wings* bijvoorbeeld lijkt de zwaartekracht opgeheven te zijn. Als de vleugel niet 'gebroken' was dan zou hij zich moeiteloos boven de wolken kunnen verheffen. De optische werking van het materiaal glas speelt een belangrijke rol in de geometrische glassculpturen.

De serieprodukten van Ivana Houserová kenmerken zich door een functionele, strakke vormgeving en zuivere materiaalbehandeling. Ze zijn eenvoudig en zonder versieringen. Ook bij haar ontwerpen voor gebruiksglas spelen de schoonheid van het materiaal en de transparantie een belangrijke rol. Haar vernieuwende ontwerpen voor gebruiksvoorwerpen worden geproduceerd bij de glasfabriek Ludwig Moser in Bohemen en sinds kort ook bij Rosenthal in Duitsland. Ivana Houserová weet op kwalitatief hoog niveau een verbinding te leggen tussen glasvoorwerpen en glaskunst.

Galerie Groll, Turfpoortstraat 36a-38, 1411 EH Naarden-Vesting. Tel. 035.69.43.701.
Openingstijden: woensdag t/m vrijdag 11-17 uur, zaterdag 11-16 uur en op afspraak.

Expositie *Franz Kafka lebte in Prag*

In het vorige nummer van 'Ahoj' werd de expositie over Franz Kafka (1883-1924) reeds aangekondigd. Na een aantal weken in de openbare bibliotheek van Arnhem te zien geweest te zijn, is de tentoonstelling op 30 januari jl. in de bibliotheek van Voorburg geopend.

Na een boeiende en inspirerende toespraak van de Tsjechische ambassadeur PhDr. J. Mihule konden de aanwezige Tsjechische en Nederlandse Kafka-liefhebbers, tezamen met de bijna voltallige staf van de Tsjechische Ambassade en het Tsjechisch Centrum de panelen met foto's, (kopieën van) handschriften en documenten bezichtigen.

De expositie 'Franz Kafka lebte in Prag' bestaat uit zo'n vijftientig panelen en toont diverse perioden uit het leven van de schrijver en situaties daaromheen.

In vogelvlucht passeert Kafka's leven in jaartallen, inclusief een stamboom, familie, opvoeding (o.a. kopieën van diploma's en paspoort), tekeningen, werk bij de verzekeringsmaatschappij, vrienden, o.a. Max Brod en Hugo Bergmann, wandelroutes, vrouwen, o.a. Milena Jesenská, ziekte en overlijdensadvertentie. Omslagen van Kafka's boeken zijn er in het Duits en het Tsjechisch.

Er zijn ook foto's van het Praagse culturele leven in de jaren twintig: o.a. van Café Arco in de Hybernergasse en Café Corso, en van literaire persoonlijkheden uit die tijd, zoals bijvoorbeeld Franz Werfel, Ernst Weiss en František Langer.

Het geheel levert een instructieve en interessante tentoonstelling op. De op de hoge donkergroene verbindingspanelen in zwart afgedrukte taferelen completeren een tijdsbeeld.

'Kafka lebte in Prag' is samengesteld door het Ministerie van Buitenlandse Zaken in Praag en werd voor het eerst gepresenteerd in de Tsjechische hoofdstad in het Museum voor Nationale Literatuur, waarna meerdere steden in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland volgden.

In Nederland is de organisatie in handen van de Tsjechische Ambassade en het Tsjechisch Centrum in samenwerking met de Nederlandse Franz Kafka Kring.

Nog te zien in de openbare bibliotheken van Groningen (februari/maart), Tilburg (maart) en Amsterdam (maart/april).

Degenen die niet in de gelegenheid zijn om de tentoonstelling te bezoeken attendeer ik op het uitstekende fotoboek van *Klaus Wagenbach 'Franz Kafka, Bilder aus seinem Leben'* uit 1983 (uitgave Van Gennep in Amsterdam), hetwelk grotendeels model stond voor de expositie.

Marijke van Dorst

=====

* Het maandelijks uitgeven van de Ledenbrief kost *
* de VNTS een flinke duit. Door advertenties kun- *
* nen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee *
* een gericht publiek in een oplaat van + 750 *
* exemplaren. Onderstaand onze tarieven: *
* *
* 1/16 pag. f 16,50; 5 nrs. f 80,=; 10 nrs. f 155,= *
* 1/8 " f 22,--; " " f 105,=; " " f 205,= *
* 1/4 " f 33,--; " " f 160,=; " " f 315,= *
* 1/2 " f 55,--; " " f 265,=; " " f 510,= *
* hele pag. f 93,50; " " f 450,=; " " f 850,= *
* *
* Voor nadere inlichtingen: Secr. V.N.T.S., Nieuwendamlaan 274, *
* 2547 JR DEN HAAG. Tel. 070-3258679. *
* *****

ONZE BOEKENPLANK

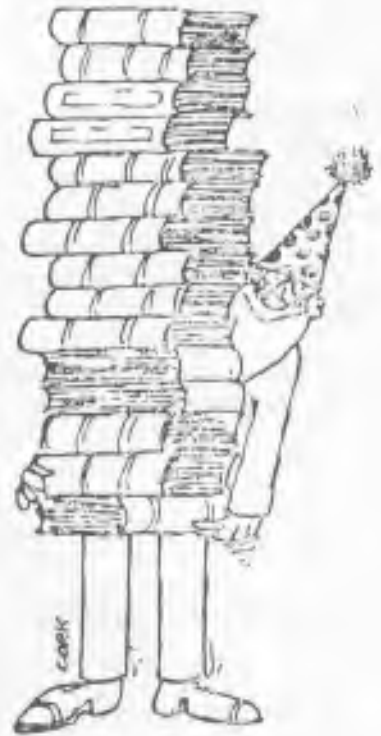
Hrabal/Trouwpartijen

Trouwpartijen, een damesroman, is de titel van het eerste deel van de trilogie die de Tsjechische auteur Bohumil Hrabal (1914) over zijn leven schreef. Hrabal beschrijft wat hij in de jaren vijftig in een arbeiderswijk in Praag heeft meegemaakt. Hij laat die gebeurtenissen bekijken door de ogen van een jonge vrouw die hij in die tijd leerde kennen. Hrabal gebruikt haar schrijfstijl.

Deze vrouw, wier foto in het boek is opgenomen, zou later zijn vrouw worden.

Het verschoven vertelperspectief in *Trouwpartijen* levert een ironisch beeld van de schrijver zelf op.

Deel 1 van Hrabals autobiografie werd vertaald door Kees Mercks. Oorspronkelijke titel en uitgave "Svatby v domě", 1991. De uitgever is Bert Bakker te Amsterdam. 1996. Prijs f 39,90.

Subsidies Fonds voor Midden- en Oosteuropese Boekprojecten

Het Fonds voor Midden- en Oosteuropese Boekprojecten heeft in 1995 een aantal Slowaakse en Tsjechische publikaties en vertalingen financieel ondersteund. Het betreft de volgende tijdschriften en boeken:

Tijdschriften

Slowakije:

Fragment, tijdschrift over literatuur, kunst en geschiedenis. Fragment is een kwalitatief hoogwaardig magazine met een internationale uitstraling. Van oorsprong een ondergronds tijdschrift. (f 10.000).

Literatúra Dnes. Het belangrijkste doel van dit literaire tijdschrift is het bieden van een kritische reflectie op de hedendaagse Slowaakse literaire produktie. Het bevat ook algemene onderwerpen uit andere kunstdisciplines en vertalingen. (f 5.000).

Tsjechië:

Kritický Sborník. Een literair en filosofisch kwartaalblad, gedeeltelijk gefinancierd door het Ministerie van Cultuur. Ontstaan in 1981 als ondergronds tijdschrift voor literaire kritiek. Publiceert studies, essays en boekbesprekingen van Tsjechische auteurs en vertalingen van buitenlandse teksten. (f 11.000).

Trafika. Ontstaan in 1993. Internationaal gewaardeerd en gedistribueerd Engelstalig op Praag gebaseerd literair tijdschrift voor hedendaagse fictie, poëzie en essays. Bevat werk van gevestigde en beginnende schrijvers van over de gehele wereld. Ook gewijd aan culturele uitwisselingen en het introduceren in vertaling van de geschriften van auteurs van Midden- en Oosteuropa, in het bijzonder die van Tsjechische schrijvers. Verschijnt ieder kwartaal. (f 17.000).

Tsjechië/Slowakije:

Kritika & Kontext: wetenschappelijk kwartaalblad en boekreview voor de geesteswetenschappen en sociale wetenschappen. Dit nieuwe tijdschrift wil Slowaakse en Tsjechische geleerden informeren over de lopende wetenschappelijke discussie in het westen. Ook wil het aandacht schenken aan relevante boeken uit heden en verleden en wil het een forum zijn voor genoemde wetenschappers. (f 5.000).

Mosty, een Slowaaks-Tsjechisch weekblad voor cultuur, politiek en economie. Uitgever en redacteurs van dit blad wensen de culturele verbondenheid van het Slowaakse en Tsjechische volk te continueren en contacten tussen de beide gemeenschappen te verbeteren. (f 5.000).

Boeken

Vertalingen in het Slowaaks:

Vertaling van *Le passé d'une illusion* van F. Furet - Anthology of the work of the philosopher Carl F. von Weizsäcker - Meaning of a 'meaning' van H. Putman - Political liberalism van J. Rawls. Totaal subsidie circa f 12.000.

Vertalingen in het Tsjechisch:

Vertaling van *Wir und die Anderen* van B. Loewenstein - Fiction, fact and fatwa, 2000 days of censorship van C. Bedford - The decline and fall of Habsburg Empire 1815-1918 van A. Sked - The conspiracy of the 20th century van R. Vrba - Loosing ground. American social policy 1950-1980 van C. Murray - Franse vertaling van werk van Ladislav Klíma.

Redactiekosten ten behoeve van de roman *Velký román* van Ladislav Klíma.

Totaal subsidie circa f 31.000.

Voor meer informatie: Fonds voor Midden- en Oosteuropese Boekprojecten.

Jan van Goyenkade 5, 1075 HN Amsterdam. Tel. 020-6760222.

Marijke van Dorst

=====

CS - SK - CZ - SK - CZ - SK - CS - SK - CZ - SK - CZ - SK - CS - SK - CZ - SK

Richer Systems

Bemiddeling van Contacten met de Tsjechische Republiek en Slowaakse Republiek

Handelsbemiddeling, selectie van geschikte partners en oprichten van joint-ventures op het gebied van confectie, textiel, informatica (hardware en software), machinebouw, chemie enz.

Specialiteiten: Tsjechie - confectie, textiel, informatica, automatisering, machinebouw en chemie.

Tolk- en Vertaaldiensten

Met behulp van een groot netwerk van vertalers verzorgt Richer Systems (beedigde) vertalingen in en uit het Tsjechisch, Slowaaks, Nederlands, Engels, Duits, Frans, Russisch enz.

Specialiteiten: Tsjechisch (en Slowaaks), commerciële en technische teksten.

Adviesbureau voor Informatica en Automatisering

Ontwikkelen van informatiesystemen en adviseren erbij.

Specialiteiten: expertsystemen, kennistechnologie, verwerking van natuurlijke talen in computers, vervaardigen van CD-ROM- en multimedia-software, vervaardigen van internet-software.

Richer Systems, t.a.v. dr. J. Chudáček

Populierendreef 218

2272 GZ Voorburg

Telefoon: 070 - 387 33 46

Fax: 070 - 386 50 13

CS - SK - CZ - SK - CZ - SK - CS - SK - CZ - SK - CZ - SK - CS - SK - CZ - SK

Taalactiviteiten Slowaaks en Tsjechisch: inventarisatie, informatie.

Alle informatie over taalcursussen Tsjechisch of Slowaaks, privé- en groepslessen, docenten en studiebegeleiders, tolken en vertalers, is zeer welkom bij dhr. D.J.Dragt; hij wil deze op zijn beurt graag doorgeven aan belangstellenden.

Ook voor informatie over leermethoden en hun geschiktheid voor zelfstudie kunt u terecht bij:

D.J. Dragt, Einsteinlaan 27, 7905 EA Hogeveen; tel. 0528-262915.

N.B.: Er is her en der dringend behoefte aan docenten Tsjechisch of Slowaaks!!

ALLERHANDE

Stad en dorp in Oost Europa is de titel van een serie dia-lezingen die op vier woensdag-avonden worden gehouden in het HCT-gebouw, Boylestraat 20 te Den Haag.

Ir. M.G.M. Ruijters, architect, laat u kennis maken met de architectuur, stedenbouw en landschappen van verschillende streken in de voormalige Oostbloklanden: Oost Duitsland, Tsjechie, Slowakije en Roemenie.

Door de stagnerende economische ontwikkeling heeft de 'verwestering' hier nog niet toegeslagen en zijn bijv. de meeste stads- en dorpskernen nog geheel intact.

De dia's worden vertoond op twee schermen zodat een panoramische indruk ontstaat.

Aan de orde zullen o.a. komen:

Cultuurcentra, zoals Praag en Dresden.

Middeleeuwse steden, zoals Tangermünde, Eisenach, Perna, Český Krumlov, Telc, Nové Město, Banská Štiavnica, Levoča, Sibiu en Sighisoara.

Houtarchitectuur in de dorpen van het Thüringerwald, de Tatra en de Karpaten.

Bijzondere nederzettingvormen, zoals de kerkburchten in Siebenburgen, mijn-stadjes in Midden Slowakije.

Landschappen: het weidse Havelland, de Sächsische Schweiz, het Reuzengebergte, de Lage en Hoge Tatra.

De lezingen worden gehouden in het HCT-gebouw, Boylestraat 20 in Den Haag, op woensdag-avond 22 en 29 mei, 5 en 12 juni van 20.00 t/m 22.00 uur. De kosten bedragen f 75,=.

De lezingen vinden alleen doorgang bij minimaal 10 en maximaal 20 belangstellenden. Voor meer informatie, inschrijving of betaling kunt u bellen: 070-363.6353 of 070-364.7040.

Houten kerk in Noord Oost Slowakije

BUSVERBINDING **AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM - EINDHOVEN - VENLO - PLZEN - PRAAG** en terug

MACHAC TRAVEL, Praag, tel./fax (+42) 2 3166151, in samenwerking met **EHAD** Helmond, tel. 0492 522605*)

Reserveringen in Nederland ook via contactpersoon: mw. Věra Boučková, Den Haag, tel. **070 3452860**

heen: dinsdag/donderdag/vrijdag*), terug: zondag/dinsdag/zaterdag*)

AMSTERDAM	DEN HAAG	ROTTERDAM	EINDHOVEN	Venlo (grens)	Rozvadov (gr.)	PLZEN	PRAAG
16:00	17:20	18:10	20:00	21:25	06:00	07:00	aan: 09:15
PRAAG	PLZEN	Rozvadov (gr.)	Venlo (grens)	EINDHOVEN	ROTTERDAM	DEN HAAG	AMSTERDAM
19:00	20:55	22:45	07:20	07:55	09:40	10:40	aan: 11:45

PRIJZEN:

Volwassenen:

Kinderen t/m 11 jaar, studenten

enkele reis				retour			
normaal tarief		met korting**)		normaal tarief		met korting**)	
NLG 115,-	Kč 1.960,-	Kč 1.200,-		NLG 195,-	Kč 3.320,-	Kč 2.300,-	
NLG 105,-	Kč 1.790,-	Kč 1.080,-		NLG 175,-	Kč 2.980,-	Kč 2.070,-	

BAGAGE:

1 stuk	2e stuk	elk verder stuk	buggy
gratis	NLG 3,- Kč 40,-	NLG 6,- Kč 80,-	NLG 10,- Kč 150,-

*) In de beginfase rijden de bussen van EHAD nog niet. Bij belangstelling voor de weekendverbinding (vrijdag-zaterdag/zaterdag-zondag) verzoeken contact op te nemen met MACHAC TRAVEL of met mevrouw Boučková. Voor groepen kunnen ook extra ritten plaatsvinden.

**) Gereduceerd tarief voor Tsjechische staatsburgers (slechts bij aankoop kaartje in Tsjechie, met geldig paspoort).